

LÄRARINSTRUKTION

Öppet köp och bytesrätt

Uppgift

Eleverna lär sig hur öppet köp och bytesrätt fungerar, samt vilken information som finns på kvittot.

Visa film | ⌚ 5 min

- Börja med att visa filmavsnittet *Våga klaga!* som finns i Lektionsbanken.
- Återkoppla till filmen: Berättaren i filmen går igenom flera lagar som rör konsumenters rättigheter. Vilka lagar nämns i filmen?

Låt eleverna undersöka kvittot | ⌚ 15 min

Uppgiften går ut på att upptäcka hur mycket information som finns på ett vanligt kassakvitto.

- Låt eleverna arbeta i par och titta på kvittot.
- Be eleverna att ringa in eller stryka under all typ av information som de hittar på kvittot. Det kan till exempel vara datum, tid, pris, rabatter, bytesrätt, öppet köp. Ge gärna ett exempel så att eleverna förstår vad de ska leta efter.
- Avsluta i helklass och gå igenom vad eleverna hittat. Stäm av så att alla förstår de olika orden som finns på kvittot, som till exempel förbrukningsvaror.

Repetera och gör en mindmap | ⌚ 15 min

Repetera vad öppet köp och bytesrätt är. Du kan till exempel göra en mindmap på tavlan där öppet köp är det centrala ordet och ni bygger på med ord som till exempel "ingen lag", "kvitto", "butikens regler", "originalförpackning" och "pengar". Gör motsvarande repetition med begreppet bytesrätt. Då kan orden bli "ingen lag", "kvitto", "butiken bestämmer", "byta", "annan vara", "ej pengar tillbaka", "kolla villkor".

KVITTO

Extra superberries	20.00
Antal: 2 st 13.00 kr/st	
Rabatt: SEK 6.00 (23.1% av 26.00)	
Kruka vit	76.00
Antal: 4 st 19.00 kr/st	
OLW Chips 450g	27.00
Förvaringskorg S, 3 för 10:-	20.00
Förvaringskorg S (30.00)	
Antal: 6 st 5.00 kr/st	
Mixrabatt (- 10.00)	
Totalt kr (12 Artiklar)	143.00
Kort:	143.00
Rabatter:	16.00

2019-08-16   KÖP TOTALT SEK: 143.00
SPARA KVITTOT   KUNDENS KOPIA

	Underlag	Moms-%	Moms	Summa
	41.96	12%	5.04	47.00
	76.80	25%	19.20	96.00
Summor	118.76		24.24	143.00

30 dagars öppet köp vid obruten förpackning och uppvisande av kvitto.
Dessutom lämnar vi 2 års garanti.
Gäller ej förbrukningsvaror, kem och livs.
För våra medlemmar i Lågprisklubben gäller hela 365 dagars öppet köp!
Välkommen åter!

Bytesrätt

Bytesrätt innebär att du kan lämna tillbaka en vara som du har köpt och välja en annan i stället. Bytesrätt är frivilligt att erbjuda och butikerna själva bestämmer sina regler. Butiken kan ha bestämmelser som säger att du inte får lämna tillbaka varan om du öppnat förpackningen eller tagit bort en försegling. Ibland blir du erbjuden ett tillgodokvitto när du vill byta varan. Då kan du köpa en ny vara i samma butik, men vid ett senare tillfälle. Du får alltså inte tillbaka dina pengar som du får vid öppet köp.

Tips!

På hallakonsument.se hittar du information om öppet köp och bytesrätt.

Öppet köp

Att handla på öppet köp betyder att du får pengarna tillbaka om du inte längre vill ha varan och lämnar tillbaka den inom en viss tid. Tänk på att öppet köp inte är en rättighet utan att det är frivilligt för butiken att erbjuda. När du handlar i butik bör du alltid ta reda på om de erbjuder öppet köp och hur länge det gäller i så fall. Fråga vilka villkor som gäller, ett sådant exempel kan vara att originalförpackningen ska vara oöppnad. Butiken vill kunna sälja varan till en annan kund. Köparen ska spara kvittot eller kunna bevisa på något annat sätt att varan är köpt i den aktuella butiken.

Låt eleverna arbeta med ett case | ⌚ 25 min

- Dela in eleverna i grupper om tre. Räkna eleverna 1, 2, 3 och så vidare och låt dem med samma siffra bilda en grupp.
- Eleverna ska diskutera casen nedan och komma fram till vilka rättigheter som personerna kan eller inte kan använda.
- Tilldela varje grupp ett case var.
- Ge eleverna en tydlig tidsram, 10 minuter.
- Skulle någon grupp bli klar innan tiden gått ut så kan de lösa ett case till.
- Låt grupperna redovisa sina case i helklass, ett par minuter per grupp.
- Avrunda med att fråga om det var något som förvånade dem.

Facit

Case 1: Sam

Sam har köpt ett par nya vita jeans i butiken. Dagen efter då Sam ska använda dem tycker han inte att de sitter så bra som han upplevde i butiken. Vad kan Sam göra?

Sam kan titta på sitt kvitto som han förhoppningsvis har sparat för att se om butiken har öppet köp eller bytesrätt. I så fall kan Sam ångra sitt köp och få pengarna tillbaka eller byta till en annan vara. Om butiken inte har öppet köp eller bytesrätt kan Sam inte göra någonting, förutom att kanske själv sälja jeansen. Det är viktigt att fråga i butiken när man handlar om det finns möjlighet till öppet köp eller bytesrätt.

Case 2: Noor

Noor ska på fest och köper en ny snygg överdel till festen. Dagen efter ångrar Noor sitt köp, den var lite väl dyr tänker hon nu. Kan Noor ångra sitt köp? Varför/varför inte?

Om Noor har använt överdelen kan hon inte lämna tillbaka plagget även om affären har öppet köp. Om Noor inte har använt överdelen och affären har öppet köp eller bytesrätt kan hon ångra köpet om hon har kvittot kvar.

Case 3: Pelle

Pelle har köpt ett par nya hörlurar. Efter en vecka så är inte han inte så nöjd med dem. De sitter inte bra på huvudet helt enkelt. Han har kvittot kvar men inte originalförpackningen, den har han kastat. Butikens regel för öppet köp var att originalförpackningen ska medfölja ett återköp. Vad kan Pelle göra?

Öppet köp är ingen lag och det innebär att butiken bestämma sin villkor om de väljer att ge öppet köp. Butiken har alltså rätt att neka Pelle att lämna tillbaka hörlurarna eftersom han inte följer butikens regler. I just den här butiken hade Pelle kunnat använda sig av öppet köp och fått pengarna tillbaka om han hade haft originalförpackningen kvar. Det är alltså viktigt att kontrollera vilka villkor butiken har för öppet köp.

Case 4: Zeyran

Zeyran har köpt ett nytt tv-spel. Hon sparar såklart kvittot och affären har öppet köp i tio dagar. När 14 dagar gått får Zeyran ett erbjudande av sin kamrat att köpa ett begagnat tv-spel som då är mycket billigare. Vad kan Zeyran göra?

Öppet köp är ingen lag och det är butiken själv som bestämmer vilka regler som gäller. 14 dagar är längre tid än vad butikens öppet köp anger så butiken har i det här fallet rätt att neka till öppet köp.

Case 5: Lukas

Lukas har köpt en ny väska. Han sparar kvittot och på kvittot står det att butiken har både öppet köp och bytesrätt inom 14 dagar. Efter åtta dagar ångrar Lukas sitt beslut att köpa ny väska. Han behöver den egentligen inte och tänker att det vore bättre att spara sina pengar. Väskan har under dessa dagar fått ett par revor efter Lukas katt. Kan han lämna tillbaka väskan? Varför/varför inte?

Lukas har sparat kvittot och affären har både öppet köp och bytesrätt. Han ångrar sig inom affärens tidsintervall men eftersom väskan är skadad kan inte affären sälja den vidare och affären har rätt att neka att ta tillbaka den. För att få lämna tillbaka en vara ska den vara i nyskick, inte trasig eller skadad.